

Bruksela, 22 marca 2021 r.
(OR. en)

7247/21

ENV 174
CLIMA 55
MAR 43
PECHE 98
COMPET 202
FIN 196

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	22 marca 2021 r.
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	6758/21
Dotyczy:	Sprawozdanie specjalne nr 26/2020 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pt. „Środowisko morskie: ochrona przewidziana przez UE jest szeroko zakrojona, lecz powierzchowna” – Konkluzje Rady

Delegacje otrzymują w załączniku konkluzje Rady na powyższy temat, zatwierdzone przez Radę na jej 3787. posiedzeniu, które odbyło się w dniu 22 marca 2021 r.

**Sprawozdanie specjalne nr 26/2020 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pt.
„Środowisko morskie: ochrona przewidziana przez UE jest szeroko zakrojona, lecz
powierzchowna”**

– Konkluzje Rady –

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

1. PRZYWOŁUJĄC swoje konkluzje w sprawie usprawnienia analizy sprawozdań specjalnych sporządzanych przez Trybunał Obrachunkowy (zwany dalej „Trybunałem”) w związku z procedurą udzielania absolutorium¹;
2. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE sprawozdanie specjalne Trybunału nr 26/2020 pt. „Środowisko morskie: ochrona przewidziana przez UE jest szeroko zakrojona, lecz powierzchowna”;
3. PODKREŚLA znaczenie środowiska morskiego i jego zasobów naturalnych dla gospodarki, społeczeństwa i środowiska;
4. PRZYWOŁUJE zobowiązanie UE do wdrożenia przyjętej przez ONZ Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, a zwłaszcza celu zrównoważonego rozwoju nr 14, w którym określono zadania związane z „życiem pod wodą”, a także zobowiązanie UE do realizacji celów z Aichi przyjętych przez ONZ w ramach Konwencji o różnorodności biologicznej; ZAUWAŻA, że zadania te nie zostały jeszcze zrealizowane;
5. PRZYWOŁUJE komunikat Komisji Europejskiej pt. „Europejski Zielony Ład”, w którym przedstawiono propozycje dotyczące ogólnogospodarczej transformacji i strategii zrównoważonego wzrostu dążących do tego, by zapewnić zarówno sprawiedliwość, jak i włączenie społeczne oraz zachować dobrobyt przy jednoczesnej ochronie naszej planety;

¹ Dok. 7515/00 + COR 1.

6. PRZYWOŁUJE ponadto unijną strategię na rzecz bioróżnorodności 2030 oraz zatwierdzone konkluzje Rady² na ten temat; ZWRACA UWAGĘ na zawarty w strategii cel dotyczący unijnego planu odbudowy zasobów przyrodniczych oraz ustanowienia szerszej ogólnounijnej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu, która będzie spójna i skutecznie zarządzana, w tym ochrony co najmniej 30 % mórz w Europie, z czego jedna trzecia byłaby ściśle chroniona, z założeniem wspólnego udziału wszystkich państw członkowskich w realizacji tych celów, przy uwzględnieniu warunków krajowych; ODNOTOWUJE, że unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 zawiera wezwanie do pełnego wdrożenia wspólnej polityki rybołówstwa, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej oraz dyrektyw ptasiej i siedliskowej; PRZYPOMINA również o strategii „od pola do stołu”, która została zainicjowana w tym samym czasie co unijna strategia na rzecz bioróżnorodności;
7. UZNAJE, że niektóre metody połowowe i inne działania wywierają presję na środowisko morskie poprzez wydobywanie zasobów i niszczenie dna morskiego; w tym kontekście ODNOTOWUJE, że skutki zmiany klimatu, zanieczyszczenie we wszystkich jego postaciach, w tym odpady morskie, występujące w morzach drobiny mikroplastiku oraz podwodny hałas, rozprzestrzenianie się gatunków nierodzimych, rozwój obszarów przybrzeżnych oraz pozostałe formy działalności człowieka mogą również negatywnie oddziaływać na morską różnorodność biologiczną;
8. PODKREŚLA, że – aby sprostać wyzwaniom, przed którymi stoją ekosystemy morskie, poprzez promowanie ich ochrony i odbudowy, oraz aby osiągnąć lub utrzymać dobry stan środowiska na podstawie dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej i środowiskowy wymiar unijnej zintegrowanej polityki morskiej – pilnie potrzebne jest zintegrowane podejście do ochrony i zrównoważonego użytkowania środowiska morskiego, do którego to podejścia powinny przyczynić się między innymi wszystkie odpowiednie polityki i instrumenty sektorowe, takie jak WPRyb, dyrektywy ptasia i siedliskowa, ramowa dyrektywa wodna i wspólna polityka rolna, zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, przy czym należy uznawać szczególną rolę regionalnych konwencji morskich oraz – w stosownych przypadkach – regionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem (RFMO);

² Dok. 12210/20.

9. PRZYPOMINA, że zgodnie z Traktatami przy ustalaniu i realizacji polityk i działań Unii, w szczególności w celu wspierania stałego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska naturalnego; PODKREŚLA, że UE zobowiązała się do ochrony środowiska morskiego i żywych zasobów morza poprzez, odpowiednio, swoją politykę środowiskową i politykę rybołówstwa;
10. PRZYPOMINA, że UE posiada w kontekście WPRyb wyłączną kompetencję w zakresie ochrony żywych zasobów morza oraz że UE i państwa członkowskie posiadają kompetencje dzielone w dziedzinie środowiska, w tym ochrony morskiej różnorodności biologicznej; PODKREŚLA, że zakres stosowania WPRyb obejmuje ochronę żywych zasobów morza oraz zarządzanie rybołówstwem i flotami eksploatującymi takie zasoby oraz że ma ona na celu zapewnienie, by działalność połowowa i wspólna organizacja rynku produktów rybołówstwa i akwakultury (wspólna organizacja rynku) były zrównoważone pod względem środowiskowym, społecznym i gospodarczym, tak aby zminimalizowane zostało ich negatywne oddziaływanie na ekosystem morski;
11. DOCENIA środki podjęte już przez Komisję i państwa członkowskie w celu utrzymania lub osiągnięcia dobrego stanu środowiska morskiego; UZNAJE znaczenie wspierania wszystkich wysiłków na rzecz skutecznej ochrony ekosystemów morskich oraz zmniejszenia presji wywieranej przez wpływającą na nie działalność ludzką, przy jednoczesnym promowaniu zrównoważonego rybołówstwa, w tym działań podejmowanych przez państwa członkowskie na rzecz pełnego wdrożenia przepisów prawa w zakresie środowiska i rybołówstwa;
12. WYRAŻA UBOLEWANIE, że pomimo trwających wysiłków działania te jak dotąd nie były w stanie przywrócić dobrego stanu środowiska w wodach morskich państw członkowskich UE, osiągnąć zrównoważonych poziomów rybołówstwa w przypadku niektórych gatunków ani powstrzymać utraty morskiej różnorodności biologicznej w [...] morzach objętych sprawozdaniem Trybunału; ODNOTOWUJE, że zgodnie ze sprawozdaniem Trybunału w przypadku Atlantyku, gdzie zarządzanie rybołówstwem jest głównie powiązane z ograniczeniami dopuszczalnych połowów, nastąpiła wymierna poprawa pod względem osiągnięcia maksymalnego podtrzymywalnego połowu, natomiast w Morzu Śródziemnym, gdzie zarządzanie rybołówstwem jest powiązane głównie z ograniczeniami nakładów połowowych (nie z połowami), wskaźniki połowów przekraczały dwukrotnie zrównoważone poziomy;

13. W tym kontekście ODNOTOWUJE, że dodatkowym wyzwaniem dla ochrony środowiska morskiego Morza Śródziemnego jest fakt zarządzania rybołówstwem wspólnie z państwami spoza UE. Ponadto ODNOTOWUJE, że trwające wysiłki na rzecz poprawy zarządzania rybołówstwem w Morzu Śródziemnym zaczęły przynosić wymierne rezultaty, jak wykazano w nowym sprawozdaniu dotyczącym stanu rybołówstwa w Morzu Śródziemnym i w Morzu Czarnym (SoMFi 2020), w którym to sprawozdaniu podano, że między 2014 a 2018 r. odsetek przełowionych stad spadł o ponad 10%, a liczba stad o wysokiej względnej biomasy podwoiła się w ciągu ostatnich dwóch lat;
14. ZACHEĆCA Trybunał do rozszerzenia tego przeglądu na wszystkie regiony lub podregiony morskie; UZNAJE, że aby zapewnić poprawę w przyszłości, audyt powinien obejmować inne aspekty dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej, tak by uwzględnić wszystkie wskaźniki jakości środowiska morskiego, skupiając się na dominujących obciążeniach każdego regionu lub podregionu zdefiniowanych w krajowych strategiach morskich ustanowionych na podstawie dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej, a także na przeszkodach w osiągnięciu dobrego stanu środowiska;
15. PRZYWOŁUJE sprawozdanie techniczne nr 4/2019 Europejskiego Centrum Tematycznego ds. Wód Śródlądowych, Przybrzeżnych i Morskich (ETC ICM) przygotowane dla Europejskiej Agencji Środowiska pt. „*Multiple pressures and their combined effects in Europe's seas*” („Wiele obciążeń i ich łączne oddziaływanie na morza w Europie”), w którym zawarto podobne obserwacje dotyczące presji antropogenicznej na ekosystem morski; ODNOTOWUJE, że dokument ten może dostarczyć dalszych informacji na temat wskaźników i regionów nieuwzględnionych w sprawozdaniu specjalnym ETO nr 26/2020;
16. ODNOTOWUJE, że działania na rzecz ochrony żywych zasobów morza mogą być finansowane między innymi poprzez Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMRA) na lata 2021–2027, programy LIFE i Interreg, oraz PRZYPOMINA, że w unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 stwierdzono, że EFMR powinien również wspierać przechodzenie na bardziej selektywne i mniej szkodliwe techniki połowowe;
17. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE trzy zalecenia Trybunału w odniesieniu do środowiska morskiego UE, uznając przy tym regionalne ukierunkowanie sprawozdania i potrzebę skoordynowanego działania, by ocenić również wpływ innych działań na środowisko morskie;

Określenie zmian regulacyjnych i administracyjnych niezbędnych do ochrony wrażliwych gatunków i siedlisk

18. UZNAJE zalecenie Trybunału, by Komisja i odpowiednie państwa członkowskie do 2022 r. wzmocniły powiązanie między polityką ochrony środowiska i polityką rybołówstwa poprzez określenie, jakie zmiany regulacyjne i administracyjne są konieczne do ochrony wrażliwych gatunków i siedlisk, które to zmiany powinny jednocześnie:
- umożliwić szybsze wdrażanie środków ochrony w oparciu o rozporządzenie w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa; oraz
 - zapewnić rozszerzenie ochrony na większą liczbę gatunków (w szczególności na gatunki zaklasyfikowane jako krytycznie zagrożone) i siedlisk w świetle aktualnej wiedzy naukowej;
19. W tym kontekście POPIERA:
- pełne wdrożenie obowiązującego prawodawstwa, a także ambitny przegląd dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej;
 - ustanowienie przez państwa członkowskie celów w zakresie ochrony dla wszystkich morskich obszarów chronionych oraz pełne wdrożenie środków w zakresie zachowania, ochrony i odbudowy niezbędnych do osiągnięcia tych celów, w tym poprawę planów zarządzania – lub, w przypadku ich braku, opracowanie – przy należyтым zaangażowaniu zainteresowanych stron, w celu zapewnienia osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu środowiska w odniesieniu do chronionych gatunków i siedlisk;
 - poprawę skuteczności procedur na mocy art. 15 dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej oraz art. 11 rozporządzenia w sprawie WPRyb, przy jednoczesnym uwzględnieniu odpowiednich procedur określonych w dyrektywach ptasiej i siedliskowej;
 - zapewnienie aktualizacji wykazów gatunków i siedlisk zagrożonych i ginących, z uwzględnieniem najlepszych dostępnych opinii naukowych, a także zasady ostrożności, by przyczynić się do przyjęcia przez państwa członkowskie środków ochronnych niezbędnych do przestrzegania obowiązków wynikających z prawodawstwa Unii w zakresie środowiska, jak określono w art. 11 rozporządzenia w sprawie WPRyb;
 - poprawę planowania morskich obszarów chronionych i zarządzania nimi, tak by stworzyć spójne, reprezentatywne i dobrze zarządzane struktury na wodach morskich państw członkowskich UE;

20. UZNAJE zalecenie Trybunału, by ze względu na długotrwałe pogarszanie się stanu morskich ekosystemów Morza Śródziemnego Komisja – wraz z odpowiednimi państwami członkowskimi – do 2023 r:
- rozważyła możliwość ustanowienia kolejnych chronionych obszarów połowowych w basenie Morza Śródziemnego; oraz
 - regularnie informowała o poczynionych postępach i potrzebie podjęcia działań naprawczych w ramach planu wieloletniego dotyczącego zachodniej części Morza Śródziemnego, dzięki czemu możliwe będzie określenie i podjęcie takich działań;
21. W tym kontekście POPIERA:
- dalsze ustanawianie środków zarządzania i ochrony w ramach WPRyb zgodnie z najlepszymi dostępnymi opiniami naukowymi, by zapobiegać przełowieniu, a także nie dopuścić do nadmiernej eksploatacji zasobów morskich poprzez podejmowanie odpowiednich działań w zakresie zarządzania, dzięki czemu działalność połowowa stanie się bardziej zrównoważona;
 - skuteczny system kontroli rybołówstwa, w szczególności w celu zwalczania nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów;
 - dostosowanie narzędzi unijnych mających ograniczać nadmierną zdolność połowową flot do potrzeb regionalnych i skutków dla środowiska;
22. PODKREŚLA, że wszelkie dodatkowe działania mające na celu poprawę środków ochrony w Morzu Śródziemnym powinny być spójne z konwencją barcelońską UNEP/MAP oraz z działaniami kompetentnych w tej dziedzinie organizacji międzynarodowych i regionalnych ds. rybołówstwa, tak by zapewnić spójność wysiłków w tej dziedzinie;

23. UZNAJE zalecenie Trybunału, by Komisja i państwa członkowskie w kontekście kolejnego programowania EFMRA najpóźniej do 2023 r. zidentyfikowały instrumenty, które pozwolą zwiększyć wkład środków z EFMRA na rzecz finansowania celów z zakresu ochrony środowiska morskiego;
24. PODKREŚLA, że krytycznym problemem jest brak specjalnych funduszy na ochronę środowiska morskiego; PODKREŚLA, że EFMR jest na szczeblu krajowym wykorzystywany jedynie częściowo do monitorowania i ustanawiania środków (w tym środków ochrony przestrzennej) zgodnie z dyrektywą ramową w sprawie strategii morskiej i do zarządzania obszarami Natura 2000, ich odbudowy i monitorowania zgodnie z dyrektywą siedliskową; PRZYPOMINA, że obecny zakres funduszy LIFE jest ograniczony do projektów pilotażowych i innowacyjnych, a co za tym idzie, zawęża możliwość ich przeznaczenia na środki zarządzania i wdrażania mające na celu osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu środowiska morskiego, jak również na inne dodatkowe wsparcie służące ochronie różnorodności biologicznej;
25. PRZYPOMINA, że 30% budżetu UE i wydatków z Next Generation UE powinno być przeznaczone na działania w dziedzinie klimatu oraz że od 2024 r. 7,5%, a od 2026 r. – 10 % rocznych wydatków należy przeznaczyć na cele w zakresie różnorodności biologicznej;
26. W tym kontekście PODKREŚLA znaczenie:
- możliwie jak najszybszej finalizacji przyjęcia funduszy i programów w ramach WRF na lata 2021–2027, które przyczynią się do finansowania ochrony i zachowania środowiska morskiego;
 - przewidzenia specjalnego finansowania na rzecz osiągnięcia zawartego w strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 celu dotyczącego zwiększenia sieci morskich obszarów chronionych, z uwzględnieniem finansowania przez sektor prywatny.